

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANČÍ

FINANCE

Analýza platebních karet určených pro fyzické osoby

Analysis of payment cards for individuals

Student:

Jana Jedináková

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Dana Forišková, Ph.D.

Ostrava 2010

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Jana Jedináková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Specializace: 00 Finance
Téma: **Analýza platebních karet určených pro fyzické osoby**
Analysis of payment cards for individuals

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Vývoj a charakteristika platebních karet pro fyzické osoby
 3. Komparace vybraných platebních karet u vybraných bank
 4. Vyhodnocení získaných poznatků
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- JUŘÍK, P. *Svět platebních a identifikačních karet*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1.
POLIDAR, V. *Management bank a bankovních obchodů*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.
POLOUČEK, S. a kol. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Dana Forišková, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2009
Datum odevzdání: 07.05.2010



Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že bakalářskou práci na téma - Analýza platebních karet určených pro fyzické osoby, jsem včetně příloh vypracovala samostatně“.

V Ostravě dne 7. května 2010

.....

Jana Jedináková

Obsah

1	Úvod	4
2	Vývoj a charakteristika platebních karet pro fyzické osoby.....	5
2.1	Historie platebních karet.....	5
2.1.1	Věrnostní platební karty.....	5
2.1.2	Universální platební karty	6
2.1.3	Bankovní karty.....	6
2.1.4	Vývoj platebních karet v Evropě.....	7
2.1.5	Historie platebních karet a rozvoj bezhotovostního placení v ČR.....	8
2.2	Charakteristika platební karty	10
2.3	Technologie využití platebních karet	12
2.3.1	Mechanický snímač	12
2.3.2	Platební terminál.....	12
2.3.3	Peněžní automat	13
2.3.4	Electronic Commerce (elektronické bankovníctví)	13
2.3.5	Autorizační clearingový a zúčtovací systém	14
2.4	Rozdělení platebních karet.....	15
2.4.1	Charge Card	16
2.4.2	Úvěrová (kreditní) karta	16
2.4.3	Debetní karta.....	17
2.4.4	Elektronická peněženka	17
2.4.5	Čipové karty.....	17
2.4.6	Organizace platebních karet v ČR.....	18
2.4.7	Partnerské platební karty.....	18
2.5	Bezpečnost platebních karet.....	19
2.5.1	Legislativa	20
2.5.2	Druhy rizik	20

2.5.3	Ochrana plateb a kartového systému	22
2.5.4	Fyzické ochrany karet	22
2.5.5	Nouzové služby pro klienty	23
2.6	Budoucnost platebních karet v ČR	24
3	Komparace vybraných platebních karet u vybraných bank	26
3.1	Československá obchodní banka, a.s.	26
3.1.1	Popis vybraných debetních karet banky	27
3.1.2	Popis vybrané kreditní karty banky	29
3.2	Česká spořitelna, a.s.	30
3.2.1	Popis vybraných debetních karet banky	31
3.2.2	Popis vybrané kreditní karty banky	33
3.3	Raiffeisenbank, a.s.	34
3.3.1	Popis vybraných debetních karet banky	35
3.3.2	Popis vybrané kreditní karty banky	37
3.4	Metody hodnocení variant	38
3.4.1	Metoda bodovací	38
3.4.2	Metoda pořadí	39
3.4.3	Metoda Fullerova párové porovnání	39
3.5	Srovnání jednotlivých debetních platebních karet	40
3.5.1	Stanovení kritérií	40
3.5.2	Stanovení variant	40
3.5.3	Hodnocení variant bodovací metodou	42
3.5.4	Hodnocení variant Fullerovou metodou	43
3.6	Srovnání jednotlivých kreditních karet	44
3.6.1	Stanovení kritérií	44
3.6.2	Stanovení variant	45
3.6.3	Hodnocení variant bodovací metodou	46
3.6.4	Hodnocení variant Fullerovou metodou	47

4	Vyhodnocení získaných poznatků.....	48
4.1	Zhodnocení výsledků porovnání debetních karet.....	48
4.2	Zhodnocení výsledků porovnání kreditních karet.....	49
5	Závěr	50
	Seznam použité literatury	51

1 Úvod

Bezhotovostní platební styk je neodmyslitelnou součástí dnešní doby. Skoro každý člověk ví, co znamená, když se řekne běžný účet nebo platební karta. Většina lidí platební karty vlastní a ve více případech nejen jednu. Je to platební prostředek, který nahrazuje nošení hotovostních peněz u sebe, a tímto i zamezuje jejich ztráty nebo odcizení. Pomocí ní můžeme platit v obchodech, na benzínových stanicích a dále tam, kde je platební terminál umožňující tyto služby. Dále karta umožňuje vybírat hotovost z bankomatů. Každá banka, která nabízí své služby, vydává několik platebních karet více společností. Patří mezi ně karty debetní, kreditní, partnerské a mnoho dalších služeb připravených k těmto kartám. Pokud má klient o kartu zájem, záleží už pak na jeho individuálních podmínkách a požadavcích. Bankovní instituce také karty vydávají podle skupin, a to buďto jako soukromým fyzickým osobám nebo firmám.

Cílem bakalářské práce bude analýza vybrané debetní a kreditní karty určené pro fyzické osoby a z vybraných karet určit jednu nejlepší variantu. Srovnání bude provedeno na základě metod vícekriteriálního rozhodování.

V druhé kapitole budou charakterizovány platební karty, jejich vývoj a rozdělení. Aby se karty mohly používat, upřesní se i jejich technologické využití a hlavně jak jsou chráněny proti padělání.

V kapitole třetí budou charakterizovány platební debetní i kreditní karty tří bank, a to České spořitelny, ČSOB a Raiffeisenbank, ze kterých pomocí metod vícekriteriálního hodnocení variant vyjde jedna karta jako nejlepší. Z metod porovnávajících karty na základě daných kritérií bude metoda bodovací a Fullerova metoda párového porovnání.

Ve čtvrté kapitole bude následovat zhodnocení výsledků daných metod a vyjádření se k umístění jednotlivých vybraných platebních karet.

2 Vývoj a charakteristika platebních karet pro fyzické osoby

Poznatky do této kapitoly budou čerpány z následující literatury. *Svět platebních a identifikačních karet*, Juřík, P., *Encyklopedie platebních karet*, Juřík, P., *Bankovníctví*, Polouček S. a kol., *Management bank a bankovních obchodů*, POLIDAR, V.

2.1 Historie platebních karet

První platební karta na světě byla vydána roku 1914 v Americe a to telefonní a telegrafní společností Western Union Telegraph Company. Nárok na kartu měli pouze vybraní klienti společnosti, kterým umožňovala telefonovat a posílat telegramy prostřednictvím poboček společnosti bez okamžitého placení. Tímto společnost svým zákazníkům poskytovala krátkodobý obchodní úvěr.

Důvody vydávání těchto „Identification Card“ společností Western Union bylo podnítit svou stálou klientelu k častějšímu využívání karty a hlavně si své stále klienty i nadále udržet. Také proto se takto používaným kartám říkalo, věrností – platební karty.

2.1.1 Věrnostní platební karty

V roce 1915 se oblast těchto platebních karet stala objektem konkurenčního boje. Velmi brzy ji začaly vydávat i jiné společnosti např. americký řetězec Sears Roebuck, síť čerpacích stanic – společnost General Petroleum Corporation of California.

V 1929 se rozvoj kreditních karet zastavil a to díky krizi amerického hospodářství. Situace se zlepšila až koncem 30. let, kdy telekomunikační společnost American telephone and telegraph zavedla kartu BLL systém credit card. Použití prvních platebních karet bylo velmi jednoduché a hlavní princip zůstal zachován až do současnosti. Klient předložil svou kartu a podepsal účtenku.

Prodávající zkontroloval, zda je karta platná a porovnal podpis na účtu se vzorovým podpisem na kartě. Účty klienta byly zasílány do účtárny společnosti, ta pak vystavila celkovou měsíční fakturu.

Americká firma Addressograph vyrobila první mechanický snímač – imprintery. Snímač otiskl údaje z platební karty na papírový prodejní doklad.

2.1.2 Universální platební karty

Universálně použitelné platební karty vznikly roku 1950. Karty nazvané charge card vydávala společnost Diners club. Klienti měli možnost bezhotovostního placení v restauracích a dalších smluvních zařízeních, které měly uzavřenou smlouvu se společností vydávající kartu. Tímto vznikla první víceúčelová karta Travel & entertainment card.

Za závazky svých členů klub ručil a proplácel předložené účty obchodním partnerům. Jednou měsíčně zaslal klub výpis provedených transakcí. Jelikož je karta universálně použitelná a obchodníkovi přináší zvýšení zisků, aniž by nesl riziko případné insolventnosti člena Diners club, musí se podílet na nákladech. Z tohoto důvodu byl zaveden poplatek z částky nákupu, který byl hrazen příjemcem karty jejímu vydavateli. Byl také zaveden roční poplatek za vydání a správu karty. Klubové karty Diners club se v roce 1952 staly prvními mezinárodními kartami, které přijímaly restaurace a hotely v Kanadě, na Kubě a ve Francii.

2.1.3 Bankovní karty

O platební karty se začaly zajímat i americké banky koncem 40. let. Přemýšlely nad možností odstranění hotovosti a šeků pomoci tohoto platebního nástroje. První bankovní kartu vydala v roce 1951 The Franklin National Bank. I tato platební karta se během dalších let stala objektem konkurence. Asi stovka dalších bank, které doufaly ve velké zisky, začaly karty vydávat. Z počátku jim platební karty nesly pouze ztráty, a proto polovina bank vydávání karet zastavila.

Vysoké náklady na pořízení potřebné techniky, provoz a reklamu bylo hlavním důvodem neúspěchů bankovních karet.

Neúspěch platebních karet se postupně měnil ve prospěch bank. V 50. letech vstoupila na trh kreditních karet Bank of America. Ta se stala vedoucí americkou bankou, která rozšířila svůj kartový program na další americké banky. Bank of America zahájila pilotní projekt své kreditní karty nazvané Bank Americard. Ten spočíval v uzavření dalších smluv s bankami v každém významném městě. Tyto karty se poté mohly používat po celém území Spojených států.

Kartový program Bank Americard byl velice úspěšný a pronikl i do oblastí, kde pilotní banka neměla své pobočky. Přidružené pobočky byly ale pod tlakem Bank of America. Napětí vyústilo k oddělení operací s platebními kartami Bank of America a zároveň se vytvořily dvě samostatné neziskové sdružení. Pro Spojené státy to byla National Bank Americard Ins. a pro ostatní státy IbancoATD. V 70. letech tyto instituce přijaly své současné názvy a to VISA USA a VISA International. Na úspěch projektu Bank of America reagovali i další konkurenti. Roku 1966 byla vytvořena asociace Interbank Card association (ICA), která měla za úkol zabezpečovat mezibankovní autorizaci, clearing a zúčtování transakcí. Úspěch ICA překonal obchodní plány bank. Později asociace zakoupila výhradní právo k používání obchodního názvu Master Charge. V roce 1979 asociace Master Charge svůj název změnila na Mastercard. Na trh platebních karet vstoupila také americká cestovní společnost American Express.

2.1.4 Vývoj platebních karet v Evropě

V roce 1966 pronikl do Evropy systém Bank Americard. Jejím prvním dodavatelem byla Barclays Bank ve Velké Británii a později i další evropské banky. Prudký rozvoj platebních karet zaznamenala Francie, kde vznikl systém Charge karet nazvaný Carte Bleue. Systém byl pouze vnitrostátní. V roce 1976 zavedly členské banky CB karty VISA a později i karty Eurocard/Mastercard.

Od konce 80. let hrají platební karty ve vyspělých zemích významnou roli. Staly se tak neodmyslitelnou součástí běžného života. Pro hromadné vydávání byly určeny elektronické debetní karty Maestro a VISA Electron.

Stálý rozvoj tohoto platebního nástroje vyžaduje její větší bezpečnost. Proto se magnetický proužek nahrazuje bezpečnější variantou, a to programovatelným čipem.

2.1.5 Historie platebních karet a rozvoj bezhotovostního placení v ČR

Česká republika zavedla akceptaci platebních karet již v roce 1969. Mezi prvními byly přijímány karty Diners Club a American Express. Do roku 1990 byly akceptovány i platební karty EuroCard/Mastercard, JCB a VISA. V roce 1988 vydávala platební karty v tuzemsku Živnostenská banka. Byly to tzv. dispoziční karty, které sloužily k bezhotovostnímu platebnímu styku v prodejnách Tuzex. Od roku 1991 vydávala Živnobanka kartu VISA Classic, později VISA Business a dále i VISA Gold. Roku 1989 začala vydávat platební karty Česká a Slovenská státní spořitelna.

Společnost American Express otevřela svoji kancelář v roce 1990 v Praze, kdy převzala zajištění akceptace karet od Čedoku. O pět let později vydávala platební karty pro specializovanou privátní i podnikovou klientelu. Česká spořitelna roku 1996 odkoupila obchodní síť od Živnobanky.

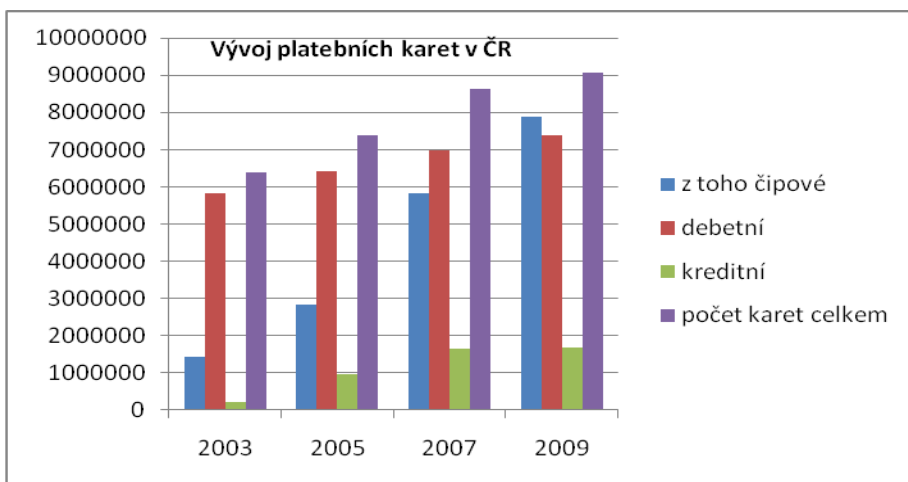
Komerční banka nabídla podnět k rozvoji bankovních karet v České republice, který se týkal společného provozování platebního styku. Vybudování společného systému platebních karet s Českou spořitelnou byl neúspěšný. Naopak, nabídku přijala Agro banka, Investiční banka, Poštovní banka, Tatra banka a VÚB. On-line bankomaty zapojené do mezinárodního systému Eurocard-Mastercard, Cirrus, byly uvedeny do provozu roku 1992 (KB, ČSOB, IPB, VUB). Roku 1994 byly bankomaty České spořitelny zapojeny do sítě VISA, a 4 roky poté i do sítě Europay/MasterCard. Ve stejném roce začala banka vydávat mezinárodní platební karty Maestro.

Karty měly většinou vnitrostátní platnost. Největší vydavatelé karet jsou Česká spořitelna, Komerční banka a IPB. Platební karty VISA a VISA Electron začínají mít převahu nad kartami Eurocard/MasterCard. Na to reaguje Česká spořitelna, kdy konvertuje svou Variant kartu na kartu Eurocard/MasterCard a tímto se podíly systému srovnaly. Česká republika ve srovnání s dalšími postkomunistickými zeměmi si vedla velmi dobře. Jako první vybudovala bankomatovou síť, která se připojila do mezinárodních systémů, dále pak společné autorizační a zpracovací centrum a elektronické platební terminály.

Po roce 1997 se bezhotovostní platební styk velmi rozvinul. Banky uvedly na trh platební karty pro mládež. Česká spořitelna zavedla novinku v podobě úvěrových karet. V Praze otevřely své pobočky společnosti Diners Club a Europay. O Český trh se začínají zajímat i zahraniční banky.

V současné době je trh platebních karet velmi rozvinutý. Každá bankovní instituce vydává několik platebních karet různých druhů. Mohou být debetní, kreditní, partnerské. Nabízejí se platební karty, jak vnitrostátní, tak mezinárodní, které zahrnují i další služby jako je široká škála pojištění ke kartě. Zdokonalil se i platební systém, kdy klienti bank čím dál víc používají elektronické bankovníctví. V současné době jsou na vedoucí pozici karty čipové, které díky své bezpečnosti nahradily platební karty s magnetickým proužkem. Vedle čipových karet banky nabízejí i elektronické peněženky.

Graf 2.1 Vývoj platebních karet v ČR za posledních 10 let



Zdroj: Česká národní banka

2.2 Charakteristika platební karty

Platební karta je v současné době nepostradatelná součást platebního styku, pomocí níž může majitel platit všechny své nákupy, aniž by měl u sebe hotovost.

První platební karty byly vyráběny z plechu nebo kartonu. V současnosti jsou platební karty vyráběny z plastu. Rozměry a fyzikální vlastnosti stanoví mezinárodní norma ISO 3554 na 85,8 x 54,0 x 0,76 mm.¹

Karta musí být:

- netoxická,
- odolná proti rozmačkání a zkroucení prolisovaných částí,
- schopná elasticky vyrovnat deformace vzniklá při běžném používání,
- odolná vůči chemickým vlivům při běžném používání,
- použitelná při nestandardních teplotách a při relativní vlhkosti vzduchu.²

Na kartu se také vyráží nezbytné identifikační údaje, aby mohli být použity v mechanických snímačích. Razí se do dolní poloviny přední části karty. Norma dělí ražené písmo na tři řádky:

- ACCOUNT Number Line - obsahuje číslo karty. První dvě číslice určují druh karty, dále následuje identifikace vydavatele karty a zbývající místo je určeno pro identifikaci konkrétního klienta,
- Valid Data Line - zde se uvádí období platnosti karty (měsíc a rok), buď se uvádí začátek i konec platnosti nebo jen konec platnosti. U karet MasterCard se dále uvádí čtyřmístné identifikační číslo banky,
- Třetí řádek - určen pro jméno držitele karty.³

¹ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

² JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

³ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

Složení čísla karty:

- A - identifikátor sektoru (rozděleno na 10 částí),
- B – identifikátor vydavatele (má 5 číslic),
- C – identifikátor držitele (přiděluje vydavatel karty, číslo individuálního evidenčního účtu klienta, délka maximálně 12 číslic),
- D – kontrolní číslice (vypočte se podle předchozích číslic pomocí Luhnova vzorce).⁴

Obr. 2.2 Složení čísla karty⁵

<u>1</u>	<u>23456</u>	<u>789012345678</u>	<u>9</u>
A	B	C	D

Zadní strana karty obsahuje další informace nutné pro platební styk, jakožto magnetický proužek, který pracuje jako médium pro záznam identifikačních údajů určených pro elektronické transakce. Má dvě nebo tři stopy pro záznam. Zde se elektronicky zaznamenává např. číslo karty, časová platnost atd., a podpisový proužek, což je místo určené pro záznam podpisového vzoru vlastníka karty. Tak jak je karta podepsána se vlastník podepisuje i na stvrzenky. Někdy se můžeme setkat s podpisovým proužkem i na přední straně karty, a někdy se nevyskytuje na žádné straně.⁶

Na zadní straně karty se často objevují i doplňující informace (adresa vydavatele karty, telefonní číslo klientské linky).

Jelikož se platební a bankomatové karty značně rozšiřovaly, začaly platit mezinárodní normy vydávané ISO, ty definují základní parametry platebních karet.

⁴ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

⁵ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

⁶ JUŘÍK, Pavel. *Encyklopedie platebních karet*. Praha: Grada Publishing, 2003. 312 s. ISBN 80-247-0685-7

Platební karty byly použitelné zprvu jen lokálně, později v rámci jednoho státu a nakonec i mezinárodně. Použitelnost karet na celostátní a mezinárodní úrovni zkomplikoval celý proces a bylo nutné vyvinout další technická a organizační zlepšení.

2.3 Technologie využití platebních karet

2.3.1 Mechanický snímač

Úkol tohoto snímače je přitisknout reliéfní číslo karty a identifikační číslo obchodníka na účtenku. Zjednodušuje a zrychluje práci při vystavování prodejního dokladu, zamezuje tak ručnímu vypisování a odstraňuje chyby při opisování čísel. Otisk je společně s podpisem klienta dokladem o předložení karty. Identifikační štítek obsahující názvy obchodníka, města, zkratku státu a zvláštní identifikační číslo, umožňuje používat jeden štítek a mechanický snímač pro všechny druhy karet, na jejichž akceptaci má obchodník uzavřenou smlouvu.

2.3.2 Platební terminál

První elektronické platební terminály byly zkonstruovány v polovině 80. let. Nazývaly se EFTPOS a zjednodušily bezhotovostní platební styk. Byly založeny na principu kontroly platební transakce a seznamu zakázaných a zablokovaných karet. Tento seznam byl uložen v platebním terminálu (off-line). Začaly se také používat terminály pracující stále v režimu on-line. Tady dochází k ověření transakce v reálném čase. Platební terminál může pracovat i ve smíšeném režimu semi on-line. Součástí terminálu je tiskárna, která umožňuje tisknout doklady o provedené transakci. Na základě uzavření smlouvy s bankou si terminál může pořídit obchodník či podnikatel, který zprostředkovává přesun finančních prostředků z účtu majitele karty na účet obchodníka. Za takto provedené transakce si banka většinou účtuje poplatek.

2.3.3 Peněžní automat

Na konstrukci tohoto zařízení přišel roku 1965 John Zhepard Baron. Do roku 1998 bylo v provozu více než 570 bankomatů na celém světě. Jejich počet každým rokem stále více roste.

Svou konstrukcí můžeme bankomat rozdělit do tří částí:

- trezor, který má v sobě uloženy kazety s bankovkami, kazetu na vrácené bankovky, bezpečnostní a spojovací modul,
- počítač, operátorská klávesnice a tiskárna,
- provozní části: čtečka karet, obrazovka, numerická klávesnice, tiskárna stvrzenek, počítač pro bankovky, zařízení pro výstup bankovek.⁷

2.3.4 Electronic Commerce (elektronické bankovníctví)

Dalším nástrojem pro komunikaci mezi bankou a majitelem karty je internet. Aby bylo placení na internetu bezpečné bylo vyvinuto několik metod na ochranu informací.

SSL (Secure Socket Laier) – systém SSL byl vyvinut společností Microsoft k zabezpečení přenosu důvěryhodných dat na internetu. Spočívá v zabezpečení pomocí šifrování dat přenášených pomocí internetu. Na tento systém navázal systém SET. Protokol vytvořili v roce 1995 společnosti Europay, MasterCard a VISA. Systém je založen na komunikaci mezi zákazníkem, prodávajícím a bankou. Vydavatel karty při žádosti o autorizaci rozezná transakce a může je autorizovat, nebo odmítnout.

C-Set – tento protokol byl vyvinut v roce 1997. Je založen na použití čipové karty, která se vkládá do snímače připojeného k PC. Jelikož je čipová karta bezpečnější nástroj, držitel karty se tak nemusí registrovat u certifikační autority.

⁷ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing , 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

V současnosti je možné pomocí této služby objednávat a platit za zboží a služby, manipulovat se svým účtem u banky.

3D SET – software a digitální certifikáty klient najde na serveru banky. Stáhne si z internetu malý program, který si při každé transakci e-commerce nebo m-commerce spojí se serverem vydavatele a vyžádá si transakční certifikát. Klient však musí být registrovaným a verifikovaným uživatelem.

3D SECURE – systém je založen oproti 3D SET na ověření totožnosti zákazníka. Sám vydavatel karty si metodu ověření klienta určuje, kdy zúčtovací banka garantuje, že provedla ověření totožnosti. Komunikaci mezi těmito subjekty zajišťuje technologie SSL.

2.3.5 Autorizační clearingový a zúčtovací systém

Kartové systémy využívají k přenosu zpráv mezinárodní normy ISO 8583. Mezinárodní distribuovaná datová síť se nazývá Banknet, která spojuje všech 25 tisíc bank vydávajících karty MasterCard a Maestro. Čas potřebný k ověření platby kartou nebo výběru hotovosti se pohybuje kolem dvou sekund. Systém Banknet umožňuje, aby banky dostávali informace o transakci a současně je získávali až několikrát denně. Po roce 2001 se začala používat síť VisaNet. Nyní je systém založen na novém modelu „VisaNet Distributed Processing Solution“.

Zákazník předkládá platební kartu při placení obchodníkovi. Ten na základě autorizačního dotazu zkontroluje číslo karty, dobu splatnosti, částku a další údaje. Banka ověří krytí transakce zůstatkem na účtu, finanční nebo úvěrovým limitu a odešle potvrzení nebo odmítnutí transakce zpět. Číslo karty se zkontroluje se seznamem zakázaných karet, kdy odcizená nebo ztracená karta může být zadržena. V tentýž den nebo následující pracovní den banka odešle detailní informace clearingové a zúčtovací centrále. Tyto informace jsou zpracovávány ve dvou systémech. První je clearingový systém (zajišťuje přenos informace vydavateli karty) a druhý je zúčtovací systém .

2.4 Rozdělení platebních karet

Platební karty můžeme rozdělit do několika skupin podle řady kritérií, kdy kritéria A až D mohou být na jedné kartě kombinovány:

- | | |
|------------------------------|--|
| A) způsob účtování transakcí | <ul style="list-style-type: none">- Charge Card- Credit Card- Debit Card- předplatní karta |
| B) způsob použití karty | <ul style="list-style-type: none">- karta platební- karta bankomatová- šekové záruční karty |
| C) rozsah použití karty | <ul style="list-style-type: none">- platná pouze v obchodní síti vydavatele- platná pouze v tuzemsku- platná mezinárodně |
| D) druh záznamu na kartě | <ul style="list-style-type: none">- karta s reliéfním písmem- karty s magnetickým záznamem- karty čipové- karty laserové- karty hybridní |
| E) druh subjektu | <ul style="list-style-type: none">- karta osobní (privátní)- karty služební (firemní) |
| F) Úroveň služeb | <ul style="list-style-type: none">- karta základní (Standart, Mass Card)- karta specializovaná- karty prestižní (Silver, Gold)- privilege Card (Platinum Card, Signia Card)- purchasing Card- corporate Card - procurament Card⁸ |

⁸ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

Karty se mohou ještě členit podle asociace, která ji vydává. Mezi nejvýznamnější asociace vydávající platební karty patří společnosti Eurocard, Mastercard, Maestro, VISA.

2.4.1 Charge Card

Název této karty můžeme přeložit jako platební karta s odloženou splatností. Karta zjednodušuje majiteli placení tak, že okamžik úhrady se mu přesunul na závěr měsíce. Karta slouží jako jednoduchý, pohodlný a bezpečný platební prostředek na soukromých nebo služebních cestách. Tím, že majitel nemusí mít u sebe hotovost, odpadá riziko její ztráty nebo krádeže. Čerpaná částka však musí být bezprostředně uhrazena po obdržení měsíčního výpisu od vydavatele karty. Také se zde neúčtuje žádný úrok. V současné době jsou tyto platební karty jak tuzemské, tak mezinárodní. Fungují obdobně jako karty kreditní.

2.4.2 Úvěrová (kreditní) karta

Majitel této karty může prostřednictvím revolvingového úvěrového účtu čerpat spotřební úvěr. Úvěr se může splatit najednou nebo i po částech. Každému majiteli individuálně je dán úvěrový limit, který se automaticky obnovuje, když splatí dlužnou částku. Minimální výše splátky úvěru je stanovena 5 – 10 % z dlužné částky. Protože banka nemá žádnou záruku na splacení dlužné částky, úvěrové riziko zůstává relativně vysoké po celou dobu dlužné částky. Výše úvěrového limitu je závislá na věku klienta, délce jeho zaměstnání, ročním finančním příjmu klienta, již poskytnutých půjčkách (i ručení), majetkových poměrech, dosavadní znalosti klienta, rodinných poměrech (vyživovací povinnosti).⁹

⁹ JUŘÍK, P. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

2.4.3 Debetní karta

První debetní platební karta byla vydána roku 1974 Arizona Bank. Karta je určena pro elektronické transakce tzn., že umožňuje výběr peněžní hotovosti z bankomatu a placení za zboží a služby v obchodních místech vybavených pokladními terminály. Transakce je zúčtována tentýž den nebo den následující po provedení placení či výběru. Banka u debetní karty neposkytuje majiteli karty žádný úvěr. Majitel karty, disponuje pouze s penězi, které má na daném bankovním účtu. V současnosti je tato karta považována za základní součást běžného účtu.

2.4.4 Elektronická peněženka

Tento produkt se zaměřuje na drobné platby s nízkými náklady a vysokou bezpečností. Nahrazuje tím tak drobné peníze a mince. Používají se čipové karty, na kterých je do paměti karty nahrána finanční částka, kterou si klient převedl ze svého účtu. Touto peněženkou poté klient hradí své drobné nákupy u obchodníků. Tyto transakce se neověřují v autorizačním centru. Částky můžeme na kartu ukládat jak jednorázově, tak i opakovaně. Použití je chráněno PIN kódem. Peněženka může být i přenosná, pokud ale není spojená s platební kartou. Elektronické peněženky jsou spojeny s plovoucím účtem, kde se převádí částka, kterou si klient sám nabil. V současnosti existuje v Evropě přes 20 samostatných systémů elektronických peněženek.¹⁰

2.4.5 Čipové karty

První platební karty s čipem, nahrazovali nebo doplňovali magnetický proužek. Pro bankovní sektor se používají pouze mikročipy programovatelné. Základem pro tyto karty je norma ISO 7816. Do mikroprocesoru se bezpečně ukládá osobní kód klienta PIN nebo i jiný verifikační prvek (otisk prstů) a finanční parametry (limity finančních výběrů apod.), které má klient k dispozici. U čipové karty odpadá nutnost spojení bankomatu nebo platebního terminálu v reálném

¹⁰ JURÍK, P. *Encyklopedie platebních karet*. Praha: Grada Publishing, 2003. 312 s. ISBN 80-247-0685-7

čase s autorizačním systémem. Společnost MasterCard prosazuje čip Modex a VISA upřednostňuje programovací jazyk JavaCard.

2.4.6 Organizace platebních karet v ČR

Česká republika má několik kartových center, které jsou zapojeny do systémů MasterCard a VISA. Jsou to bankovní společnosti MUZO, kartové centrum České spořitelny, HVB bank, Živnostenské banky, City bank. Vedoucí postavení však zaujímá společnost MUZO. Má významnou roli v provozu a rozvoji platebních karet. Služeb společnosti využívají peněžní ústavy, společnost CCS a další organizace.

2.4.7 Partnerské platební karty

Jsou to karty, které ukazují příklad strategické spolupráce mezi vydávající bankou a partnerem. Spolupráce je založena na marketingové a nákladové analýze. Platební funkce a další služby zajišťuje vydavatel karty, kdežto partner poskytuje své služby, výhody nebo jiné speciální podmínky určené pro cílovou skupinu. Asociace VISA a Europay/MasterCard začali vydávat tyto karty u debetních produktů VISA Electron a Maestro.

Affinity Card (klubová karta)

Kartu vydává banka nebo specializovaná organizace ve spolupráci s nepodnikatelskými subjekty. Cílem je, aby skupina osob, která provozuje společné povolání, zájmy, členství v zájmových klubech, používala tuto platební kartu konkrétního vydavatele.

Výhody pro partnera: zlepšení reklamy, komunikace a zvýšení příjmu.

Výhody pro držitele karty: mezinárodní akceptace karty, příslušnost k cílové skupině, podpora zájmu cílové skupiny a uspokojení osobních potřeb.

Výhody pro vydavatele: snížené náklady na akvizici, zvýšení příjmu, Cross Selling produktu.

Co-Branded Card (partnerská karta)

Karty se vydávají společně s jinými podnikatelskými subjekty. Na rozdíl od Affinity Card je cílový držitel karty současný dobrý zákazník partnera. Držitelé těchto karet jsou i držitelé privátních platebních nebo věrnostních karet. Evidence transakcí těchto karet je dobrý marketingový nástroj, který mohou používat partneři z řad obchodních organizací. Příkladem těchto karet jsou karty, které vydává banka společně s leteckými společnostmi, obchodními domy, telekomunikačními společnostmi a výrobci automobilů.

Výhody pro partnera: zvýšení tržeb, zvýšení věhlasu značky, snížení nákladu, zlepšení komunikace.

Výhody pro držitele karty: mezinárodní akceptace karty, příslušnost k firmě, zvýhodněné nabídky, uspokojení osobních potřeb.

Výhody pro vydavatele: snížené náklady na akvizici, zvýšení příjmu a Cross Selling produktů.

Co-Branded Card a Affinity Card v České republice

V roce 1994 vydala první Affinity Card ČSOB ve spolupráci s asociací VISA, kdy byly vydány mezinárodní Olympijské karty VISA Classic. V téže roce byla vydána v tuzemsku i Co-Branded karta, kterou také vydala ČSOB, ale ve spolupráci s ZPS Zlín. Tyto karty jsou veřejností známé pomocí programu IPB-ABA Eurocard/MasterCard a KB Fischer Card Plus Eurocard/MasterCard.

2.5 Bezpečnost platebních karet

Aby byla zajištěna ochrana proti neoprávněnému použití nebo padělání karty, byly vyvinuty kartovým systémem bezpečnostní opatření.

Ochranná opatření zajistí klesající míru podvodů, ale mají pouze dočasný účinek. Musí se stále zdokonalovat. Každý druh platební karty má jinou úroveň

zabezpečení. Zneužití debetních karet přináší nejmenší ztráty, kdežto úvěrové karty mají toto riziko ztráty vyšší.

2.5.1 Legislativa

Oblasti platebních karet se věnuje Doporučení Komise k platebnímu systému, Komise Evropských společenství.

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb. České republiky má dva paragrafy na zneužívání platební karty:

- trestný čin podvodu (dopustí se ho ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,
- neoprávněné držení platební karty (tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo si neoprávněně opatří nepřenositelnou platební kartu jiné osoby, identifikovatelnou podle jména nebo čísla karty, nebo předmět způsobí-li plnit její funkci.¹¹

2.5.2 Druhy rizik

Zneužití karty jinou osobou - zde ztráty vydavatelů karet tvoří z velké míry odcizení nebo zneužití platebních karet. Jakmile klient zjistí ztrátu karty, má povinnost okamžitě informovat vydavatele karty.

Plátce nese ztrátu z neautorizované platební transakce do částky odpovídající 150 eurům, pokud tato ztráta byla způsobena:

- použitím ztraceného nebo odcizeného platebního prostředku, nebo,
- zneužitím platebního prostředku v případě, že plátce nezajistil ochranu jeho personalizovaných bezpečnostních prvků.¹²

¹¹ Trestní zákoník č. 40/2009 SB., Část druhá, Hlava VI, Trestné činy hospodářské. Dostupný z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast2h6d1.aspx>

¹² Sbírka zákonů č. 284/2009, ze dne 22. července 2009 o platebním styku, § 116

Úvěrové ztráty - ztráta způsobena nesolventností klienta banky, kdy držitel karty není schopen uhradit výdaje, které pomocí karty realizoval. Riziko je ovlivněno způsobem, kterým vydavatel karty kontroluje bonitu klienta.

Padělání karet - specializovaný mezinárodně organizovaný trestný čin, na kterém se nejvíce podílejí kriminální skupiny se zemí jihovýchodní Asie a západní Evropy. Zvýšenou ochranu před paděláním nesou čipové karty s mikroprocesorem. Na odhalování padělků existují speciální detekční systémy.

Zneužití nedoručené karty - jakmile si klient v bance založí svou platební kartu, banka mu následně poštou pošle dva oddělené dopisy, kdy v prvním bude platební karta a ve druhém bude PIN. Zneužití takto doručovaných karet se stává v době poštovní přepravy. V současnosti však banky vydávají karty svým klientům výhradně na svých pobočkách. Pokud banka zašle i nyní kartu poštou, je klient bankou žádán, aby kartu aktivoval sdělením hesla, které bylo dojednáno při podávání žádosti o kartu.

Objednávkové služby - za zboží a služby můžeme platit vybranými druhy platebních karet. Tuto službu podporuje Mail/Telephone Order. Majitel karty hlásí písemně nebo ústně dodavateli číslo své karty a konec její splatnosti. V některých případech potvrzuje i placenou částku. Obchodník provádí autorizaci a předává prodejní doklad své zúčtovací bance. Jako prevence této skupiny podvodů se zavedl systém ověření adresy příjemce služby AVS. Zboží nebo služby se poskytují pouze na adresu držitele karty, nikoliv jinému. Když zboží objednáváme telefonem nebo poštovní objednávkou, ověřuje se při platnosti karty shoda jmen a adresa příjemce s údaji majitele karty v databázi.

Podvodná žádost o kartu - základní prevence této skupiny podvodů je ověření si osobních dokladů klienta.¹³

¹³ JURÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

2.5.3 Ochrana plateb a kartového systému

Ochrana karty proti zneužití držitelem - základní prevencí je znalost klienta a schopnost včas vypátrat zhoršení finanční situace a následně na ní reagovat. Nyní jsou platební karty kryty finančním limitem nebo zůstatkem na běžném účtu. Pokud je limit nebo zůstatek překročen požadavek, se neautorizuje.

Ochrana karty proti zneužití cizí osoby - prevence začíná ověřením totožnosti majitele karty. Při výběru hotovosti z bankomatu je nutná znalost osobního identifikačního kódu PIN. U směnárů a poboček bank je nutné předložit průkaz totožnosti a podepsat stvrzenku, kdy podpis bude shodný s podpisovým vzorem na kartě klienta.¹⁴

Biometrické metody verifikace

Metody se zabývají totožností majitele karty. Britská asociace APACS seskupila do několika bodů všechny biometrické metody, které jsou požadavkem banky. Do stanovených kritérií patří snadné pořízení vzorků, snadné ověření vzorků, nepřenositelnost, nenapodobitelnost, stabilita, fotografie, otisk prstů, dynamický rozbor podpisů, rozbor hlasu, záznam sítnice oka.

Ochrana karty proti padělání - metody nazývané Card Authentication. Metody mají na starosti padělání karet a pozměňování jejich údajů. V roce 1997 byl vyvinut nový druh magnetického proužku pro platební karty, kdy je téměř nemožné změnit uložená data.¹⁵

2.5.4 Fyzické ochrany karet

Hologram – ochranný prvek asociací VISA, Master Card a JCB.

¹⁴ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

¹⁵ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

Podpisový proužek – na čistém proužku papíru, na kterém je zaznamenán podpisový vzor držitele karty se pod ultrafialovým světlem mění barvy. Čistý proužek je citlivý na gumování a chemikálie.

Tisk čísla karty na podpisový proužek – na přední straně karty i na podpisovém proužku se používá tisk čísla karty zvláštním ležatým písmem. Při paděláním by musely být pozměněny oba tyto ochranné prvky.

Ceninový tisk a ultrafialové barvy – ochranu karet zde tvoří přesný ceninový tisk designu karty a speciálních ochranných znaků společně s tiskem mikrotextů. Zvláštní embosovaný znak jako ochranný prvek je vyražen u karet Master Card jako „M“ u VISA karet jako „letící V“.

Elektronické kódy – kód, který je zaznamenán na magnetickém proužku a uložený u vydavatele karty se používá k ověření pravosti karty při elektronicky realizované transakci. Při zjištění chybného nebo odlišného kódu je transakce odmítnuta a karta zadržena.

Tisk identifikátorů BIN na kartu – aby originální platební karta nesloužila k výrobě padělků s jiným číslem, razí asociace první čtyři až šest čísel na číslo karty.

Systémové ochrany bankovních asociací – aby podvodné transakce byly co nejdříve odhaleny, používají banky řadu detekčních systémů. Ty můžeme rozdělit na systémy expertní a systémy s umělou inteligencí.¹⁶

2.5.5 Nouzové služby pro klienty

V případě, že klientům byly karty odcizeny, ztraceny nebo se staly nefunkčními, platební systémy jim mohou poskytnout nouzové služby. Jakmile u klienta nastane ztráta nebo krádež karty, banky zajistí i stop listaci.

¹⁶ JURÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

Blokace a stop platební karty – jakmile klient zjistí ztrátu nebo krádež karty, má za povinnost tuto skutečnost nahlásit jejímu vydavateli. Skutečnost hlásí zákaznickému centru přímo nebo prostřednictvím pobočky členské banky VISA nebo MasterCard. Banky většinou akceptují telefonické hlášení. Banka kartu buďto zablokuje nebo ji uvede na list zablokovanych karet. Blokaci na rozdíl od seznamu zablokovanych karet je možno zrušit. Taktéž může vydavatel provést i z vlastního podnětu, kdy klient hrubě porušil podmínky pro vydání karty.

Nouzové služby v zahraničí – při ztrátě, krádeži nebo poškození platební karty v zahraničí může držitel karty obdržet účinnou pomoc. Majitel karty se v tomto případě musí obrátit s žádostí na svou banku a to buďto telefonicky, nebo přímo.

Banky zajistí pro své klienty vydání nouzové hotovosti, nebo vydá nouzovou platební kartu.

Aby klientovi byly tyto služby poskytnuty, musí se prokázat způsobem dohodnutým s bankou. Poskytnutí těchto služeb je zpoplatněno. Poplatek klient hradí až ze svého účtu.¹⁷

2.6 Budoucnost platebních karet v ČR

Na český trh s platebními kartami letos vstoupí revoluční novinka pod záštitou společnosti MasterCard Europe. Jedná se o čipovou kartu s technologií bezkontaktního placení PayPass. Karta umožní majitelům platit kartou drobné nákupy v supermarketech, na čerpacích stanicích a v prodejnách rychlého občerstvení, a to bez toho aniž by platební kartu pustili z rukou.

Karta je kromě čipu vybavena i rádiovou anténou. To má za následek urychlení platebního systému tím, že kartu bude třeba pouze přiložit ke speciální

¹⁷ JUŘÍK, Pavel. *Svět platebních a identifikačních karet*. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1

čtečce a je zaplacen. Není zde potřeba při placení dávat kartu pokladní ani zadávat PIN. Tato situace se bude vztahovat jen na drobné nákupy do částky 500 Kč, nad tuto částku již potřeba zadávat PIN bude. Do konce příštího roku by měla zahájit i konkurenční společnost Visa podobný systém nazvaný payWay.

Bankovním společností tímto hrozí skutečnost, že nebudou už tolik vydělávat na poplatcích za výběry z bankomatu. Naopak obchodníkům budou stále dál klesat náklady spojené s přijímáním hotovosti.¹⁸

¹⁸ Novinky.cz, rubrika finance, informace dostupné z www: <http://www.novinky.cz/finance/195367-pri-platbe-kartou-uz-ji-nebude-muset-zakaznik-dat-z-ruky.html>

3 Komparace vybraných platebních karet u vybraných bank

3.1 Československá obchodní banka, a.s.



Založena roku 1964 jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. Roku 1999 byla tato státní banka privatizována a jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank. O osm let později se KBC Bank stala jediným akcionářem. ČSOB převzala v červnu roku 2000 Investiční a poštovní banku.

Mezi nabízející debetní karty této banky patří:

- Visa Electron,
- Visa Classic,
- Visa Gold,
- Visa Electron Juventus,
- MasterCard standart,
- MasterCard Gold.

Mezi nabízející kreditní karty patří:

- MasterCard neembosovaná,
- MasterCard embosovaná,
- MasterCard Gold

3.1.1 Popis vybraných debetních karet banky

MasterCard Standard

Mezinárodní embosovaná platební karta určená pro majitele účtu a osoby jím určené. Kartou využijete k výběru hotovosti z bankomatů a k platbám za zboží nebo služby na místech označených logem MasterCard.¹⁹ Kartou můžeme využít k platbám na internetu.



Předností karty je, že je možno ji využít jak na našem území, tak i v zahraničí. Při placení v zahraničí můžeme dosáhnout výhodnějšího kurzu směny a neplatíme ani žádné poplatky. Flexibilní čerpání peněžních prostředků umožňuje týdenní limit karty. S kartou se dá platit na více obchodních místech. Při ztrátě či odcizení můžou držitele karty využít nepřetržité zákaznické služby. Po skončení platnosti karty bude automaticky obnovena.

Ke kartě lze dle vlastního uvážení sjednat pojištění léčebných výloh při cestách do zahraničí, nebo pojištění proti zneužití platební karty k ochraně svých finančních prostředků.

Standardní limity karty:

- roční poplatek za kartu je 540 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu své banky je 6 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu jiné banky je 30 Kč,
- týdenní výběr hotovosti z bankomatu je 15 000 Kč,
- poplatek za vydání náhradní karty je 250 Kč,
- cena cestovního pojištění pro držitele karty a jeho rodinu je 800 Kč.²⁰

¹⁹ ČSOB. Platební karty. MC Standart. Dostupný z [www: http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/MasterCard-Standard.aspx](http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/MasterCard-Standard.aspx)

²⁰ SAZEBNÍK ČSOB. Dostupný z [www: http://www.csob.cz/cz/Csob/Sazebniky/Stranky/Sazebnik-pro-fyzicke-osoby-obcany.aspx#b](http://www.csob.cz/cz/Csob/Sazebniky/Stranky/Sazebnik-pro-fyzicke-osoby-obcany.aspx#b)

VISA Electron

Mezinárodní elektronická platební karta určená pro všechny klienty. Kartu využijete k výběru hotovosti z bankomatů a k platbám za zboží nebo služby v místech označených logem Visa Electron a Visa Plus. Data uložená na čipu chrání vysoká úroveň šifrování.²¹ S kartou se dá platit i na internetu.



Předností této karty je možnost využití jak na našem území, tak i v zahraničí. Při placení v zahraničí můžeme dosáhnout výhodnějšího kurzu směny a neplatíme ani žádné poplatky. Flexibilní čerpání peněžních prostředků umožňuje týdenní limit karty. Při ztrátě či odcizení můžou držitele karty využít nepřetržité zákaznické služby. Po skončení platnosti karty bude automaticky obnovena.

Ke kartě lze sjednat pojištění léčebných výloh při cestách do zahraničí, nebo pojištění proti zneužití platební karty k ochraně svých finančních prostředků.

Standardní limity karty:

- roční poplatek za kartu je 240 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu své banky je 6 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu jiné banky je 30 Kč,
- týdenní výběr hotovosti z bankomatu je 15 000 Kč,
- poplatek za vydání náhradní karty je 250 Kč,
- cena cestovního pojištění pro držitele karty a jeho rodinu je 800 Kč.²²

²¹ ČSOB. Platební karty. Visa Electron. Dostupný z [www: http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/VISA-Electron.aspx](http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/VISA-Electron.aspx)

²² SAZEBNÍK ČSOB. Dostupný z [www: http://www.csob.cz/cz/Csob/Sazebniky/Stranky/Sazebnik-pro-fyzicke-osoby-obcany.aspx#b](http://www.csob.cz/cz/Csob/Sazebniky/Stranky/Sazebnik-pro-fyzicke-osoby-obcany.aspx#b)

3.1.2 Popis vybrané kreditní karty banky

ČSOB Kreditní karta

ČSOB nabízí klasickou kreditní kartu s mnoha výhodnými službami. Karta je pod záštitou společnosti MasterCard.



Podmínky založení:

- kartu může požádat občan starší 18 let,
- musí ke své žádosti doložit své příjmy a předložit dva platné průkazy totožnosti.

Služby, které karta nabízí zdarma:

- roční prodlouženou záruku na zakoupený spotřebič,
- pojištění zboží po dobu 90 dnů od zakoupení.

Další výhody spojené s držením karty:

- peníze ihned k dispozici, bez nutnosti vlastních prostředků a opakovaného schvalování půjčky,
- až 45 dní bez úroku, a to i pro výběry z bankomatu,
- akční slevy nebo sezónní výprodeje,
- volitelné datum splatnosti,
- přehledný měsíční výpis a kontrola plateb prostřednictvím elektronického bankovníctví,
- nastavení automatického splácení celé čerpané částky.

K ČSOB Kreditní kartě se dá sjednat cestovní pojištění a pojištění ztráty nebo krádeže.²³

²³ ČSOB, Platební karty, Kreditní karta. Dostupné z [www: http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/CSOB-Kreditni-karta.aspx](http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/CSOB-Kreditni-karta.aspx)

3.2 Česká spořitelna, a.s.



Nejstarší právní předchůdce České spořitelny byla Spořitelna česká, která byla zřízena již v roce 1825. Současný název dostala až roku 1992. Nyní je banka členem jednoho z předních poskytovatelů finančních služeb ve střední a východní Evropě, a to společnosti Erste Group. Banka je orientována na drobné klienty, malé a střední firmy a na města a obce. Velkou roli má i ve financování velkých korporací i v obchodování s cennými papíry. V roce 2009 se díky hlasování veřejnosti stala Nejdůvěryhodnější bankou roku.

Banka nabízí tyto debetní karty:

- Maestro,
- Visa Electron,
- MasterCard Standart Partner,
- Visa Classic Partner,
- Visa Gold Partner,
- MasterCard Gold Partner,
- Visa Gold debetní.

Jako kreditní kartu banka nabízí:

- Chytrá karta České spořitelny pod záštitou společnosti MasterCard.

3.2.1 Popis vybraných debetních karet banky

Visa electron



Mezinárodní elektronická karta, která umožňuje bezhotovostní placení za zboží a služby po celém světě na místech označených Visa Electron. Samozřejmostí je výběr hotovosti z bankomatů nebo v samotných pobočkách bank či směnárnách označených Visa Electron a platby za zboží a služby na internetu. Karta se vydává ke spořicímu účtu, Osobnímu účtu České spořitelny, Osobnímu účtu České spořitelny Student a Osobnímu účtu České spořitelny Junior.

Předností karty je možnost změny PIN, zúčastnění se Bonus programu, změna vzhledu karty podle svého uvážení, snížení odpovědnosti při ztrátě nebo odcizení karty.

Standardní limity karty:

- roční poplatek za kartu je 200 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu své banky je 6 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu jiné banky je 25 Kč + 0,5 % z vybrané částky,
- denní výběr hotovosti z bankomatu je 15 000 Kč,
- poplatek za vydání náhradní karty je 100 Kč,
- cena cestovního pojištění pro držitele karty a jeho rodinu je 450 Kč.²⁴

Ke kartě lze sjednat volitelné cestovní pojištění a pojištění karty a osobních věcí, které zahrnuje náhradu škody vzniklou zneužitím ztracené nebo odcizené karty a náhradu nákladů za ztracené nebo odcizené klíče, osobní doklady, peněženku, příruční zavazadlo, odcizený mobilní telefon a odcizenou hotovost.

²⁴ SAZEBNÍK ČS. Platební karty pro FO. Dostupný z [www: http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00083_sk_kartove_sluzby](http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00083_sk_kartove_sluzby)

MC Standart Partner



Mezinárodní embosovaná platební karta pro soukromé použití, která umožňuje bezhotovostní placení za zboží a služby v celém světě na místech označených MasterCard, výběr hotovosti z označených bankomatů a v bankách či směnárnách v České republice i v zahraničí označených MasterCard a platby za zboží a služby na internetu. Karta je vydávána ke spořicírovému účtu, Osobnímu účtu České spořitelny a Osobnímu účtu České spořitelny Student.

Předností karty je možnost změny PIN, zúčastnění se Partner a Bonus programu, změna vzhledu karty, snížení odpovědnosti při ztrátě nebo odcizení karty.

Standardní limity karty:

- roční poplatek za kartu je 400 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu své banky je 6 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu jiné banky je 25 Kč + 0,5 % z vybrané částky,
- denní výběr hotovosti z bankomatu je 20 000 Kč,
- poplatek za vydání náhradní karty je 200 Kč,
- cena cestovního pojištění pro držitele karty a jeho rodinu je 450 Kč.²⁵

Ke kartě lze sjednat volitelné cestovní pojištění (úraz, léčebné výlohy, asistenční služby, odpovědnost za škodu a zavazadla), a pojištění karty a osobních věcí, které zahrnuje náhradu škody vzniklou zneužitím ztracené nebo odcizené karty a náhradu nákladů za ztracené nebo odcizené klíče, osobní doklady, peněženku, příruční zavazadlo, odcizený mobilní telefon a odcizenou hotovost.

²⁵ SAZEBNÍK ČS. Platební karty pro FO. Dostupný z [www: http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00083_sk_kartove_sluzby](http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00083_sk_kartove_sluzby)

3.2.2 Popis vybrané kreditní karty banky

Chytrá karta České spořitelny

Mezinárodní embosovaná karta MasterCard, se kterou můžete vybírat hotovost a platit u obchodníků, na internetu, dokonce i přes telefon na místech označených logem MasterCard. Jediná karta na trhu s garancí nejvýhodnějších nákupů.

Ke každé Chytré kartě České spořitelny automaticky zdarma:

- garance nejnižší ceny,
- ochrana nákupu při zničení či krádeži,
- možnost non-stop přístupu k účtu.

Volitelné služby k Chytré kartě České spořitelny:

- slevy programu Sphere card,
- prodloužená záruka na zboží,
- odměna do Penzijního fondu České spořitelny,
- zvýhodněný Bonus program,
- používaná karta zdarma,
- zůstatkové SMS,
- splátkové prázdniny.

Ke kartě se dá dále sjednat pojištění schopnosti splácet a také pojištění karty a osobních věcí

Podmínky založení

- sporožirový, běžný účet, běžný účet v cizí měně u České spořitelny nebo u jiné banky na území České republiky.
- trvalé bydliště v České republice nebo povolení k pobytu.
- pravidelný čistý měsíční příjem minimálně 8 tisíc Kč.²⁶

²⁶ Česká spořitelna, a.s. Chytrá karta. Informace dostupné z [www: http://chytrakarta.csas.cz/](http://chytrakarta.csas.cz/)

3.3 Raiffeisenbank, a.s.

Banka vznikla roku 1993 a nabízí široké spektrum bankovních služeb pro soukromou i podnikovou klientelu. V roce 2006 zahájila spojování s eBankou, která skončila až roku 2008. V roce 2009 dostala banka titul Nejdynamičtější banka roku a to domácí anketou MasterCard Banka roku. Majoritním akcionářem obou bank je s 51 % rakouská finanční instituce Raiffeisen International Bank Holding AG. Dalšími akcionáři banky jsou Raiffeisenlandesbank Niederösterreich – Wien AG s 24 % a RB Prag-Beteiligungs GmbH, která drží 25 %.²⁷

Mezi debetní karty nabízející bankou patří:

- Maestro,
- Visa Electron,
- Visa Classic,
- MasterCard Standart,
- Visa Gold,
- MasterCard Gold.

Mezi nabízející kreditní karty patří:

- Visa Classic,
- Visa Gold,
- Visa Extra,
- MC Animal Life.

²⁷ Raiffeisenbank, a.s. informace dostupné z www: <http://www.rb.cz/o-bance/profil-banky/>

3.3.1 Popis vybraných debetních karet banky

VISA Electron

Mezinárodní elektronická platební karta vybavená čipem, která je určena pro platbu zboží a služeb u obchodníků vybavených elektronickým platebním terminálem, obchodníci přijímající tyto karty jsou označeni logem VISA Electron. Kartu lze použít v jakémkoliv bankomatu v ČR nebo v zahraničí, označeném logem VISA Electron. Platnost karty je 3 roky.

Hlavní výhody karty:

- vysoké zabezpečení,
- informace o provedených transakcích prostřednictvím SMS nebo e-mailu,
- nastavení individuálních limitů pro výběry z bankomatu a platby v obchodech,
- unikátní služba zamykání platební karty podle Vámi nastavených parametrů.

Standardní limity karty:

- roční poplatek za kartu je 300 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu své banky je 19,90 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu jiné banky je 39,90 Kč,
- týdenní výběr hotovosti z bankomatu je 30 000 Kč,
- poplatek za vydání náhradní karty je 250 Kč,
- cena cestovního pojištění pro držitele karty a jeho rodinu je 600 Kč.²⁸

Ke kartě je možnost sjednat cestovní pojištění pro držitele karty i jeho rodinné příslušníky.

²⁸ SAZEBNÍK. Raiffeisenbank, a.s. Dostupný z [www: http://www.rb.cz/attachements/pdf/obecne-dokumenty/cenik-pi/cenik-produktu-pi-cervenec.pdf](http://www.rb.cz/attachements/pdf/obecne-dokumenty/cenik-pi/cenik-produktu-pi-cervenec.pdf)

MasterCard Standard

Mezinárodní platební karta vybavená čipem, která je určena pro platbu zboží a služeb u obchodníků vybavených elektronickým platebním terminálem nebo mechanickým snímačem, tzv. imprinterem; obchodníci přijímající tyto karty jsou označeny logem MasterCard. Kartou lze použít v jakémkoliv bankomatu v ČR nebo v zahraničí, označeném logem MasterCard. Platnost karty je 3 roky.

Hlavní výhody karty:

- vysoké zabezpečení,
- informace o provedených transakcích prostřednictvím SMS nebo e-mailu,
- nastavení individuálních limitů pro výběry z bankomatu a platby v obchodech,
- pojištění zneužití platební karty v ceně karty,
- unikátní služba zamykání platební karty podle Vámi nastavených parametrů,
- možnost nastavit si parametry platební karty přímo na účtu.

Standardní limity karty:

- roční poplatek za kartu je 540 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu své banky je 19,90 Kč,
- poplatek za výběr z bankomatu jiné banky je 39,90 Kč,
- týdenní výběr hotovosti z bankomatu je 50 000 Kč,
- poplatek za vydání náhradní karty je 250 Kč,
- cena cestovního pojištění pro držitele karty a jeho rodinu je 600 Kč.²⁹

Ke kartě je možno sjednat cestovní pojištění pro držitele karty i pro jeho rodinu a dále pojištění zneužití platební karty ve formě doplňujícího pojištění s vyšší pojistnou ochranou

²⁹ SAZEBNÍK. Raiffeisenbank, a.s. Dostupný z [www: http://www.rb.cz/attachements/pdf/obecne-dokumenty/cenik-pi/cenik-produktu-pi-cervenec.pdf](http://www.rb.cz/attachements/pdf/obecne-dokumenty/cenik-pi/cenik-produktu-pi-cervenec.pdf)

3.3.2 Popis vybrané kreditní karty banky

Kreditní karta MasterCard Animal Life

S Kartou Animal Life získáte všechny výhody kreditní karty. Umožní Vám platit za zboží a služby u obchodníků, případně vybírat hotovost v bankomatech, stejně jako běžná platební karta. Finanční prostředky nečerpáte ze svého běžného účtu, ale používáte peníze banky.³⁰

Hlavní výhody karty:

- při nákupech používáte peníze banky,
- bezúročné období, trvající až 45 dnů,
- každý měsíc zdarma detailní přehled o Vašich platbách, výběrech, zůstatku a výši minimální splátky,
- jako bonus slevový program Sphere VIP,
- zdarma základní pojištění zneužití karty.

Ke kartě je také možnost sjednání cestovního pojištění pro cestování do zahraničí i sjednání pojištění schopnosti splácet

Podmínky pro získání:

- věk minimálně 21 let (kartu dodatkovou získáte již od 15 let),
- pravidelný čistý měsíční příjem alespoň 12 000 Kč,
- občanství nebo trvalý pobyt v ČR,
- alespoň jedna pevná telefonní linka (domů nebo do zaměstnání) nebo paušální mobilní telefon s měsíčním tarifem minimálně 150 Kč,
- jediný nutný doklad: průkaz totožnosti,
- jediný volitelný doklad - doklad o příjmu (potvrzení od zaměstnavatele nebo daňové přiznání nebo výměr důchodu/renty).³¹

³⁰ RAIFFEISENBANK,a.s. Kreditní karta. Dostupné z [www: http://www.rb.cz/osobni-finance/kreditni-karty/jak-funguji-karty/karta-animal-life/](http://www.rb.cz/osobni-finance/kreditni-karty/jak-funguji-karty/karta-animal-life/)

³¹ RAIFFEISENBANK,a.s. Kreditní karta. Dostupné z [www: http://www.rb.cz/osobni-finance/kreditni-karty/jak-funguji-karty/karta-animal-life/](http://www.rb.cz/osobni-finance/kreditni-karty/jak-funguji-karty/karta-animal-life/)

3.4 Metody hodnocení variant

Abychom našli nejlepší variantu platební karty, je třeba použít vícekritériální hodnocení variant. Hodnocení má více metod porovnání. Dosáhnout výběru nejlepší varianty se může pomocí metody bodovací, metody pořadí, Fullerovy metody párového porovnání a Saatyho metody porovnání.

3.4.1 Metoda bodovací

U této metody je pro stanovení vah kritérií zvolena bodová stupnice analogicky se školním známkováním, [1,5]. Každé dané kritérium se oboduje a následně se sečtou všechny body varianty. Varianta, která bude mít největší počet bodů je variantou nejlepší.

Tab. 3.1 Bodová stupnice

Kritérium	Počet bodů
Velmi málo významné	1
Málo významné	2
Středně významné	3
Velmi významné	4
Vysoce významné	5

Zdroj: Vlastní

3.4.2 Metoda pořadí

Metoda kdy se kritéria seřadí od nejdůležitějšího po nejméně důležité. Nastane-li však, že některá kritéria budou stejně významné, ohodnotí se průměrem pořadí identických kritérií. Celkový součet můžeme určit následovně:³²

$$\sum_i^N v_i = \frac{N \cdot (N - 1)}{2}, \quad (3.1)$$

kde v_i – váha i-tého kritéria, N – počet porovnání

3.4.3 Metoda Fullerova párové porovnání

Tato metoda je založena na párovém srovnání jednotlivých kritérií, kdy se určí, které je z těch dvou kritérií významnější. Preference se označí hodnotou 1 a nepreference hodnotou 0. V případě, že k_i označuje počet preferencí i-tého kritéria, se váha stanoví následovně:

$$w_i = \frac{k_i}{\sum_j^N k_j} = \frac{k_i}{\frac{N \cdot (N - 1)}{2}}, \quad (3.2)$$

kde w_i – váha i-tého kritéria, k_i – počet preferencí i-tého kritéria, N – počet porovnání

Preference se poté vyjadřují v tzv. Fullerůvu trojúhelníku.

³² Vícekriteriální hodnocení variant a analýza citlivosti při výběru produktů finančních institucí. Finanční řízení podniku a finančních institucí, Ostrava, 2009.

3.5 Srovnání jednotlivých debetních platebních karet

3.5.1 Stanovení kritérií

Aby se mohly jednotlivé karty porovnávat, musí být určena daná kritéria. Kritéria by měla vystihovat nejdůležitější požadavky, na které se zeptáme, když si jdeme kartu zařizovat. Pro naše porovnání budeme používat tyto kritéria.

k_1 – roční poplatek za vydání/správu karty

k_2 - poplatek za výběr z bankomatu své banky

k_3 – poplatek za výběr z bankomatu jiné banky

k_4 – týdenní minimální limit pro výběr hotovosti z bankomatu

k_5 – vydání náhradní karty

k_6 – cena doplňujícího cestovního pojištění pro držitele karty a rodinu

Nejlepší výsledky u všech daných kritérií by měly být co nejmenší. U týdenního limitu karty pro výběr hotovosti z bankomatu je to proto, že lidé většinou platí hlavně za větší nákupy kartou a hotovost si vybírají jen zřídka nebo v menších částkách. Naopak při ztrátě karty je minimální limit vhodný, aby případná peněžní ztráta byla co nejmenší.

3.5.2 Stanovení variant

K porovnání jsou vybrány dvě debetní platební karty vybraných bank. První karta Visa Electron (mezinárodní *elektronická* platební karta) a druhá karta je MasterCard Standart (mezinárodní *embosovaná* platební karta). Jelikož tyto dvě debetní karty jsou odlišné a každá plní funkci jiných uživatelům, budou tak porovnávány ve dvou oddělených skupinách.

Jako první porovnávací skupina je karta Visa Electron, kdy varianty jsou následující

v_1 – ČSOB

v_2 – Česká spořitelna

v_3 – Raiffeisenbank

Jako druhá porovnávací skupina je karta MasterCard Standart, kdy varianty jsou následující

v_4 – ČSOB

v_5 – Česká spořitelna

v_6 – Raiffeisenbank

Tab 3.2 Tabulka variant a kritérií

Varianty	Měrná jednotka	ČSOB		Česká spořitelna		Raiffeisenbank	
		Visa Electron	MasterCard Standart	Visa Electron	MasterCard Standart	Visa Electron	MasterCard Standart
k_1	Kč	240	540	200	400	300	540
k_2	Kč	6	6	6	6	19,90	19,90
k_3	Kč	30	30	35*	35*	39,90	39,90
k_4	Kč	15000	15000	105000	140000	30000	50000
k_5	Kč	250	250	100	200	250	250
k_6	Kč	800	800	450	450	600	600

*standardní poplatek této banky je 25 Kč + 0,5 % z vybírající částky, poplatek uváděný v kritériu je při výběru 2000 Kč.

Zdroj: Vlastní

3.5.3 Hodnocení variant bodovací metodou

Tab. 3.3 Bodovací tabulka karet Visa Electron

	v₁	v₂	v₃
k₁	4	5	3
k₂	5	5	3
k₃	5	4	3
k₄	5	4	3
k₅	2	5	2
k₆	3	5	4
Celkem	24	28	18

Zdroj: Vlastní

Tab. 3.4 Bodovací tabulka karet MasterCard Standart

	v₄	v₅	v₆
k₁	3	5	3
k₂	5	5	3
k₃	5	4	3
k₄	5	4	3
k₅	3	5	3
k₆	3	5	4
Celkem	24	28	19

Zdroj: Vlastní

Z výsledků této metody je nejvhodnější debetní kartou a to jak se skupiny Visa Electron, tak ze skupiny MasterCard, platební karta České spořitelny. Tato karta celkově skoro u všech kritérií splňovala požadované nejmenší hodnoty, které byly následně ohodnoceny nejvíce body. U týdenního limitu karty České spořitelny musíme brát v potaz, že nabízí denní limit na výběr hotovosti z bankomatu.

Jako druhá nejvhodnější karta je jak ze skupiny Visa Electron, tak ze skupiny MC Standart debetní karta společnosti ČSOB, a to hlavně díky nízkých poplatků za výběry z bankomatu a nízkému týdennímu limitu pro výběr hotovosti z bankomatu.

A na posledním místě v porovnání opět v obou skupinách karet je debetní karta společnosti Raiffeisenbank. Karta splňovala u daných kritérií vyšší limity. Zda to je na úkor bezplatného vedení účtu to není záležitost této analýzy.

3.5.4 Hodnocení variant Fullеровou metodou

Tab. 3.5 Hodnocení variant Fullеровou metodou

	k_1	$k_1 \cdot v_1$	k_2	$k_2 \cdot v_2$	k_3	$k_3 \cdot v_3$	k_4	$k_4 \cdot v_4$	k_5	$k_5 \cdot v_5$	k_6	$k_6 \cdot v_6$	Celkem
v_1	4	0,5332	5	1	5	1	5	1	2	0,1334	3	0,6	4,2666
v_2	5	0,6665	5	1	4	0,8	4	0,8	5	0,3335	5	1	4,6
v_3	3	0,3999	3	0,6	3	0,6	3	0,6	2	0,1334	4	0,8	3,1333
v_4	3	0,3999	5	1	5	1	5	1	3	0,2001	3	0,6	4,2
v_5	5	0,6665	5	1	4	0,8	4	0,8	5	0,3335	5	1	4,6
v_6	3	0,3999	3	0,6	3	0,6	3	0,6	3	0,2001	4	0,8	3,2

Zdroj: Vlastní

Tato metoda je založena na základě Fullerova trojúhelníku, ze kterého vyšly, podle vzorce 3.2 uvedeného výše, normované jednotlivé váhy každé varianty. Tyto váhy se poté vynásobily jednotlivým bodovým ohodnocení z předcházející metody bodovací. Celý výpočet je uveden v příloze č. 1.

Jako nejlepší varianta a to v obou porovnávaných skupinách vyšla debetní karta České spořitelny, která nejvíce splňovala daná kritéria.

Druhou nejlepší variantou je v obou skupinách debetní karta společnosti ČSOB a třetí poslední variantou opět v obou skupinách je debetní karta Raiffeisenbank.

U obou metod porovnání vyšly stejné nejlepší debetní karty České spořitelny. Tato banka nabízí nejnižší odpovědi na daná kritéria, což přineslo první místo. Je to banka, která na daném trhu působí již dlouhou dobu, a tak má jisté zkušenosti co lidé budou od bankovního produktu očekávat a hlavně si to při takové velké konkurenci může dovolit nabídnout.

3.6 Srovnání jednotlivých kreditních karet

3.6.1 Stanovení kritérií

Aby se mohly jednotlivé karty porovnávat, musí být určena daná kritéria. Kritéria by měla vystihovat nejdůležitější požadavky, na které se zeptáme, když si jdeme kreditní úvěrovou kartu zařizovat. Pro naše porovnání budeme používat tyto kritéria.

k_1 – minimální úvěrový limit	- maximální
k_2 – maximální úvěrový limit	- maximální
k_3 – měsíční úroková sazba	- minimální
k_4 – roční poplatek za kartu	- minimální
k_5 – bezúročné období	- maximální
k_6 – minimální měsíční splátka	- minimální

Nejhodnější limity na určená kritéria jsou udány buďto jako minimální, nebo maximální. Čím se tedy jednotlivá kritéria kreditní karty určených společností budou více ke chtěnému výsledku přibližovat, ta karta bude nejlepší variantou.

3.6.2 Stanovení variant

Jako varianty pro porovnání jednotlivých kritérií jsou dány tři kreditní karty od třech vybraných bank. První banka je ČSOB, kterou zastupuje její ČSOB Kreditní karta. Druhá banka je Česká spořitelna, kterou zastupuje její Chytrá karta České spořitelny a třetí bankou je Raiffeisenbank se zastupující kreditní kartou Animal Live. Všechny tyto karty jsou pod záštitou společnosti MasterCard.

Jednotlivé varianty jsou následující

v_1 – ČSOB kreditní karta – MasterCard Standart

v_2 – Chytrá karta České spořitelny - MasterCard

v_3 – Kreditní karta Animal Live

Tab. 3.6 Tabulka jednotlivých variant a kritérií

	Měrné jedn.	v_1	v_2	v_3
k_1	Kč	15000	5000	10000
k_2	Kč	250000	500000	150000
k_3	%	1,60	1,65	1,89
k_4	Kč	500	427	420
k_5	Den	45	55	45
k_6	Kč	500	100	500

Zdroj: Vlastní

3.6.3 Hodnocení variant bodovací metodou

Tab. 3.7 Bodovací tabulka kreditních karet

	v₁	v₂	v₃
k₁	5	2	3
k₂	3	5	2
k₃	5	4	3
k₄	3	4	5
k₅	4	5	4
k₆	2	5	2
Celkem	22	25	19

Zdroj: Vlastní

Z výsledku této metody porovnání vyšla jako nejlepší varianta Chytrá karta České spořitelny. Nejvíce splňovala kritéria, kdy poskytovala nejvyšší úvěrový peněžní rámec na úvěr a také má nejdelší bezúročné období. Úrokovou míru má jen o 0,05 p.b. vyšší, než kreditní karta od ČSOB.

Jako druhá nejlepší varianta je ČSOB Kreditní karta, která nabízí nejnižší úrokovou míru. Poslední varianta je kreditní karta Animal Live, která se svými výsledky nestačila na konkurenční banky.

3.6.4 Hodnocení variant Fullеровou metodou

Tab 3.8 Fullerova metoda porovnání

	k_1	$k_1 \cdot v_1$	k_2	$k_2 \cdot v_2$	k_3	$k_3 \cdot v_3$	k_4	$k_4 \cdot v_4$	k_5	$k_5 \cdot v_5$	k_6	$k_6 \cdot v_6$	Celkem
v_1	5	0,3335	3	0,6	5	1,333	3	0,2001	4	1,3332	2	0,1334	3,9332
v_2	2	0,1334	5	1	4	1,0664	4	0,2668	5	1,6665	5	0,3335	4,4666
v_3	3	0,2001	2	0,4	3	0,7998	5	0,3335	4	1,3332	2	0,1334	3,2

Zdroj: Vlastní

Tato metoda je založena na základě Fullerova trojúhelníku, ze kterého vyšly, podle vzorce 3.2 uvedeného výše, normované jednotlivé váhy každé varianty. Tyto váhy se poté vynásobily jednotlivým bodovým ohodnocení z předcházející metody bodovací. Celý výpočet je uveden v příloze č. 2.

Jako nejlepší varianta kreditní karty, která nejlépe vyhovovala daným kritériím je Chytrá karta České spořitelny.

Druhá nejlepší varianta je ČSOB Kreditní karta a poslední varianta je kreditní karta Animal Live.

U obou metod porovnání vyšly stejné výsledky nejlepší kreditní karty České spořitelny, která i v kategorii kreditních karet nabízí nižší kritéria oproti ostatním vybraným bankám.

4 Vyhodnocení získaných poznatků

Na trhu s platebními kartami v ČR nabízí své služby 18 bank. Tyto banky jsou jak české, tak jsou zastoupeny zahraničními pobočkami. Každá bankovní instituce může nabídnout více debetních i kreditních karet. A také každá má na platební karty uvalené jiné podmínky.

Ke komparaci byly vybrány tři banky. ČSOB, a.s, Česká spořitelna, a.s, a Raiffeisenbank, a.s. Jednotlivé banky jsou popsány výše.

Odpovědi na daná kritéria, které jsou uvedené v tabulkách 3.2 a 3.6 jsou získány z osobního kontaktu s bankovními poradci daných bank a ze sazebníků, na které nás později odkázali pracovníci. Samotné odpovědi na kritéria jsou povahy orientační, přesné odpovědi jsou závislé na individuálním přístupu banky a samotného klienta.

4.1 Zhodnocení výsledků porovnání debetních karet

Každá banka je v tomto porovnání zastoupena dvěma debetními kartami. První karta je společnosti Visa, zastoupená kartou Visa Electron a druhá karta je společnosti MasterCard, zastoupená kartou MasterCard Standart. Jelikož obě tyto karty nemají úplně stejné podmínky a každá splňuje požadavky odlišně náročným klientům, jsou karty vybraných společností srovnávány odděleně.

V metodě bodovací, která je zpracována do tabulek 3.3 a 3.4 vyšly v obou porovnávaných skupinách nejlepší varianty debetní karty od České spořitelny. Kromě poplatku za výběr z bankomatu, splňovala ČS, a.s minimální hodnoty kritérií oproti ostatním bankám, které karty uvedly na první místo. Druhé nejlepší varianty u obou skupin byly debetní karty ČSOB a poslední nejméně vyhovující varianty opět u obou skupin byly debetní karty Raiffeisenbank.

Podle metody Fullerova párového porovnání, která je uvedená v tabulce 3.5 dosáhly nejvyššího počtu bodu v obou skupinách porovnávaných debetních karet,

karty České spořitelny, neboť nabízejí nejnižší poplatky za správu karty a nízké poplatky za výběr z bankomatů ČS, a.s. Nejvýhodnější má také poplatek doplňujícího cestovního pojištění a poplatek za vydání náhradní karty.

Druhá ČSOB poukázala na nižší poplatky při výběru hotovosti z bankomatu, naopak poplatek za cestovní pojištění měla velmi vysoký. Třetí Raiffeisenbank se lišila vysokými poplatky za výběry hotovosti z bankomatu.

4.2 Zhodnocení výsledků porovnání kreditních karet

V tomto porovnání kreditních karet je každá z bank zastoupena jednou kreditní kartou. Karta je pod záštitou společnosti MasterCard Standart. U ČSOB je to ČSOB Kreditní karta, Českou spořitelnu zastupuje její Chytrá karta České spořitelny a poslední Raiffeisenbank zastupuje kreditní karta Animal Live.

I v této skupině kreditních karet byly metody porovnání stejné jako u karet debetních. Bodovací metoda je zpracována do tabulky 3.7 a ukázala jako nejlepší variantu Chytrou kartu České spořitelny, která nejvíce plnila podmínky stanovené kritérii. Jako druhá nejlepší varianta této metody je ČSOB kreditní karta a nejméně vhodná kritériím je kreditní karta Animal Live, která má nejnižší úvěrový limit a to 150 000 Kč a dost vysokou úrokovou sazbu (o 0,29 p.b. oproti kreditní kartě ČSOB).

Výsledky dle metody Fullerového párového porovnání jsou zpracovány do tabulky 3.8. Největší bodové ohodnocení dosáhla Chytrá karta ČS, a.s., která nabízí největší úvěrový limit a to do výše až 500 000,- Kč a nejdelší bezúročné období na 55 dní. Tyto kritéria jsou při úvěru velmi důležitá.

Česká spořitelna zde opět zaujala první pozici, kdy u důležitých kritérií plnila nejlepší výsledky. Druhá ČSOB nabídla nejlepší úrokovou míru a největší maximální limit na půjčení peněžních prostředků. Třetí Raiffeisenbank měla nejlepší pouze nejméně významná kritéria, naopak úrokovou míru má až 0,2 p.b. vyšší oproti ostatním bankám.

5 Závěr

Bankovní instituce nabízejí mnoho platebních karet ať už debetní, nebo kreditní. Platební karty splňují kritéria různě náročných majitelů a jsou nedílnou součástí platebního styku. Většinou jsou již mezinárodní, kdy za platbu kartou v zahraničí jsou výhodnější měnové kurzy. V dnešní době je jako platební prostředek velmi využívána a to nejen mladší generací. Platební karty jsou rozvinutou oblastí, ale i nadále budou předmětem stálého zdokonalování, jakož to celý bankovní trh. Banky nabízejí platební karty určené pro různé skupiny klientů, jako např. fyzické osoby, právnické osoby, studenty a děti. Karty ulehčují majitelům placení v obchodech a všude tam, kde se nachází platební terminály, tím, že klientům odpadá nutnost mít u sebe hotovostní peníze.

Cílem bakalářské práce byla analýza vybrané debetní a kreditní karty určené pro fyzické osoby a z vybraných karet určit jednu nejlepší variantu. Srovnání bylo provedeno na základě metod vícekritériálního rozhodování.

Ve třetí kapitole byly popsány bankovní instituce a jejich vybrané produkty zařazené do srovnání. Jednotlivé karty se rozdělili do dvou skupin. Na karty debetní a kreditní, které byly následně podle stanovených kritérií v rámci skupiny srovnávány. Hodnotily se pomocí vícekritériálních metod hodnocení a praktikována byla metoda bodovací a Fullerova metoda párového srovnání. Ty následně určily nejlepší platební karty v obou porovnávacích skupinách. Jako nejlepší varianty u obou skupin podle daných kritérií byly platební karty České spořitelny, které nejvíce splňovaly daná kritéria. Druhé nejlepší varianty karet byly opět v obou skupinách karty ČSOB a jako poslední se umístily karty Raiffeisenbank.

Samotné zhodnocení výsledků a celé shrnutí srovnání platebních karet, metod a institucí vydávajících vybrané platební karty, bylo popsáno v kapitole čtvrté.

Seznam použité literatury

a) Knihy

- [1] JUŘÍK, P. *Encyklopedie platebních karet*. Praha: Grada Publishing, 2003. 312 s. ISBN 80-247-0685-7.
- [2] JUŘÍK, P. *Svět platebních a identifikačních karet*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1999. 248 s. ISBN 80-7169-759-1.
- [3] MARHOULOVÁ D., PINKA D., PŠČOLKOVÁ K., STŘÍŽOVÁ V. *Rozhodovací procesy*. Bratislava: Ediční středisko VŠE v Bratislavě, 1982. 172 s.
- [4] PÍŠEK M., HANUŠ F. *Rozhodovací analýza*. Praha: Vydavatelství ČVUT, 1994. 173 s. ISBN 80-01-01191-7.
- [5] POLIDAR, V. *Management bank a bankovních obchodů*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.
- [6] POLOUČEK, S. a kol. *Bankovníctví*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
- [7] SEKERKA, B. *Banky a bankovní produkty*. 1. Vyd. Praha: PROFESS, 1997. 532 s. ISBN 80-7261-031-7.
- [8] ZMEŠKAL, Z. Vícekriteriální hodnocení variant a analýza citlivosti při výběru produktů finančních institucí. *Finanční řízení podniku a finančních institucí*. Ostrava, 2009. 450 s. ISBN 978-80-248-2059-0.

b) Elektronické publikace

- [9] Česká spořitelna.cz, on-line. Profil banky. Dostupné z WWW:
http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav10001_nase_bank
- [10] Česká spořitelna.cz, on-line. Visa Electron. Dostupné z WWW:
http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_1093_prod_181
- [11] Česká spořitelna.cz, on-line. MC Standart. Dostupné z WWW:
http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_1093_prod_17#10
- [12] Česká spořitelna.cz, on-line. Kreditní karta. Dostupné z WWW:
http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_5785_prod_2869

[13] Česká spořitelna.cz, on-line. Sazebník. Dostupný z WWW:
http://www.csas.cz/banka/menu/cs/banka/nav00083_sk_kartove_sluzby

[14] ČSOB.cz, on-line. Profil banky. Dostupné z WWW:
<http://www.csob.cz/cz/Csob/O-CSOB/Profil-CSOB/Stranky/default.aspx>

[15] ČSOB.cz, on-line. Visa Electron. Dostupné z WWW:
<http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/VISA-Electron.aspx>

[16] ČSOB.cz, on-line. MC Standart. Dostupné z WWW:
<http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/MasterCard-Standard.aspx>

[17] ČSOB.cz, on-line. Kreditní karta. Dostupné z WWW:
<http://www.csob.cz/cz/Lide/Platebni-karty/Stranky/CSOB-Kreditni-karta.aspx>.

[18] ČSOB.cz, on-line. Sazebník. Dostupný z WWW:
http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/Sazebniky/Sazebnik_FO_cz.pdf.

[19] Odpovědnost poskytovatele § 116. In *Zákon o platebním styku*. 22. července 2009.
Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/platebni-styk/cast4h1.aspx>.

[20] Při platbě kartou už ji nebude muset zákazník dát z ruky. *Novinky.cz : Finance*
[online]. 22. března. 2010, Dostupný z WWW: novinky.cz.

[21] Raiffesienbank.cz, on-line. Profil banky. Dostupné z WWW:
<http://www.rb.cz/o-bance/profil-banky/>

[22] Raiffeisenbank.cz, on-line. Visa Electron. Dostupné z WWW:
<http://www.rb.cz/osobni-finance/bezny-ucet-ekonto/debetni-karty/visa-electron/>

[23] Raiffeisenbank.cz, on-line. MC Standart. Dostupné z WWW:
<http://www.rb.cz/osobni-finance/bezny-ucet-ekonto/debetni-karty/MasterCard-Standard/>

[24] Raiffeisenbank.cz, on-line. Kreditní karta. Dostupné z WWW:
<http://www.rb.cz/osobni-finance/kreditni-karty/jak-funguji-karty/karta-animal-life/>

[24] Raiffeisenbank.cz, on-line. Sazebník. Dostupný z WWW:
<http://www.rb.cz/attachements/pdf/obecne-dokumenty/cenik-pi/cenik-produktu-pi-cervenec.pdf>

Trestné činy hospodářské § 234. In *Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.* 1.1.2010.
Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>.

Seznam zkratek

CB	- Centrální banka
ČS	- Česká spořitelna
ČSOB	- Československá obchodní banka
FO	- fyzická osoba
ICA	- asociace Interbank Card
IPB	- Investiční a poštovní banka
JBC	- japonská společnost vydávající platební karty
KB	- Komerční banka
PC	- osobní počítač

Prohlášení o využití výsledků diplomové bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Ostravě dne

.....

jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....

Seznam příloh

Číslo přílohy

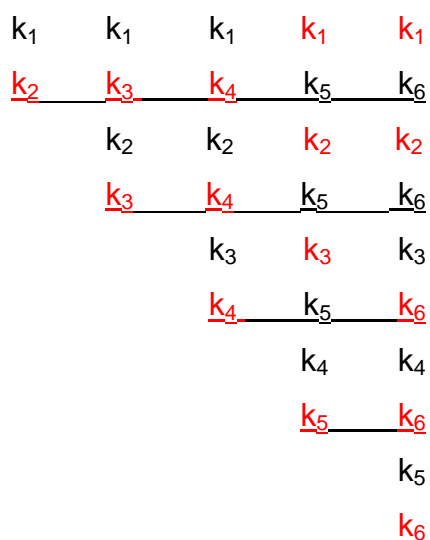
Název přílohy

- | | |
|----|--|
| 1. | Výpočet Fullerovy metody srovnání debetních platebních karet pro FO |
| 2. | Výpočet Fullerovy metody srovnání kreditních platebních karet pro FO |

Příloha č. 1

Výpočet Fullerovy metody srovnání debetních platebních karet pro fyzické osoby

Trojúhelník párů:



preference ohodnocena 1

nepreference ohodnocena 0

Normované váhy jednotlivých kritérií

$$v_1 = \frac{2}{15} = 0,1333$$

$$v_2 = \frac{3}{15} = 0,2$$

$$v_3 = \frac{3}{15} = 0,2$$

$$v_4 = \frac{3}{15} = 0,2$$

$$v_5 = \frac{1}{15} = 0,0667$$

$$v_6 = \frac{3}{15} = 0,2$$

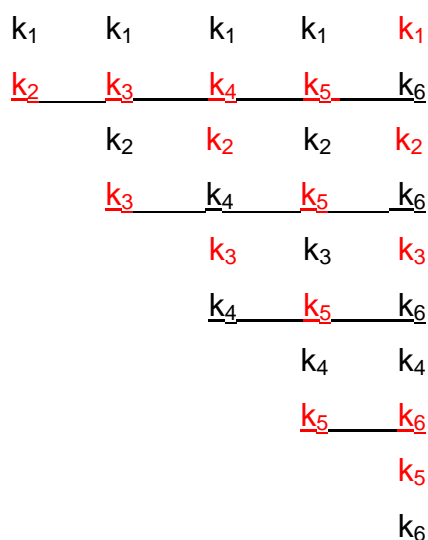
Součet jednotlivých normovaných vah, aby byla splněna normující podmínka, se musí rovnat 1.

$$\sum_{j=1}^6 v_j = 1$$

Příloha č. 2

Výpočet Fullerovy metody srovnání kreditních karet určených pro fyzické osoby

Trojúhelník párů:



preference ohodnocena 1

nepreference ohodnocena 0

Normované váhy kritérií jsou

$$v_1 = \frac{1}{15} = 0,0667$$

$$v_2 = \frac{3}{15} = 0,2$$

$$v_3 = \frac{4}{15} = 0,2666$$

$$v_4 = \frac{1}{15} = 0,0667$$

$$v_5 = \frac{5}{15} = 0,3333$$

$$v_6 = \frac{1}{15} = 0,0667$$

Součet jednotlivých normovaných vah, aby byla splněna normující podmínka, se musí rovnat 1.

$$\sum_{j=1}^6 v_j = 1$$